

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Zastupiteľstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja dňa 26. septembra 2016 Uznesením č. 416/2016 v súlade s ust. §11 ods.2 písm. q) zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 302/2001 Z.z.“) schválilo Štatút Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej len „štatút“). Na základe Článku 26 ako súčasť Štvrtej časti „štatútu“ tento dokument upravuje verejné uznania Trenčianskeho samosprávneho kraja. Tými podľa „štatútu“ sú Cena Trenčianskeho samosprávneho kraja udeľovaná Zastupiteľstvom Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej len „Cena TSK“) a Cena predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja udeľovaná predsedom (ďalej len „Cena predsedu“).

Podľa štatútu Trenčiansky samosprávny kraj do konca apríla príslušného roku zverejní prostredníctvom tlačenej a elektronickej médií výzvu na predkladanie návrhov na udelenie verejných uznaní Trenčianskeho samosprávneho kraja. Návrh na ocenenie jednotlivcov alebo kolektívov môžu predkladať poslanci zastupiteľstva, orgány štátnej správy, samosprávy, verejnoprávne inštitúcie, občianske združenia, právnické alebo fyzické osoby. Návrhy na ocenenie jednotlivcov alebo kolektívov sa predkladajú do 30. septembra príslušného kalendárneho roka Úradu TSK. Návrhy doručené po tomto termíne sa nezohľadňujú. Spravidla sa udeľujú tri (3) Ceny TSK a tri (3) Ceny predsedu v jednom kalendárnom roku. Cena TSK a Cena predsedu sa odovzdáva jedenkrát ročne slávnostným spôsobom na stretnutí s významnými osobnosťami TSK a to najneskôr do 31. decembra.

Cena TSK je verejným ocenením občanov Slovenskej republiky, ako aj cudzích štátnych príslušníkov, jednotlivcov a kolektívov, za dlhoročný mimoriadny prínos pre rozvoj Trenčianskeho samosprávneho kraja a mimoriadne významné zásluhy vo všetkých oblastiach spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho života. Cenu TSK predstavuje umelecké dielo zobrazujúce erb TSK a nápis „Cena Trenčianskeho samosprávneho kraja“. Cenu TSK reprezentuje umelecké stvárnenie dominanty stredného Považia a ikony nielen krajského mesta Trenčín; Trenčianskeho hradu na skalnom brale. Vrstvenie skla symbolizuje umiestnenie hradu na skalnom masíve nad riekou Váh, ktorá preteká naprieč celým Trenčianskym krajom. Trenčiansky hrad má byť zároveň zosobnením kultúrneho bohatstva a historického dedičstva regiónu, vďaka ktorému je Trenčiansky samosprávny kraj známy aj ako kraj hradov a zámkov. Cenu TSK vyrobila Stredná odborná škola sklárska v Lednických Rovniach v limitovanej edícii určenej na ocenenie výnimočných osobností spojených s Trenčianskym samosprávnym krajom.

Udelenie Ceny TSK schvaľuje Zastupiteľstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja spravidla na svojom poslednom pracovnom zasadnutí v príslušnom kalendárnom roku, na základe odporúčania Komisie pre udeľovanie Ceny TSK (ďalej len „komisia“). Závery komisie v písomnej forme majú pre zastupiteľstvo odporúčajúci charakter. Pri výbere kandidáta na udelenie ceny komisia prihliada na skutočnosť, aby ocenení boli, pokiaľ je to možné, zo všetkých oblastí spoločenského života. Komisia je zložená z podpredsedov TSK, predsedov poslaneckých klubov,

pričom každý predseda môže namiesto seba do komisie nominovať iného člena poslaneckého klubu, predsedov komisií zriadených zastupiteľstvom, pričom každý predseda môže namiesto seba do komisie nominovať iného člena komisie.

II. Osobitná časť

Na výzvu Trenčianskeho samosprávneho kraja na predkladanie návrhov na udelenie verejných uznaní Trenčianskeho samosprávneho kraja do konca septembra 2017 zareagovalo celkovo 32 navrhovateľov, ktorí na ocenenie verejným uznaním navrhli 36 laureátov, z toho 2 kolektívy a 32 jednotlivcov.

Nakoľko bol rok 2017 volebným rokom a po 4. novembri 2017 sa menilo zloženie Zastupiteľstva TSK, Komisiu pre udeľovanie Ceny TSK bolo možné zostaviť až po IV. zasadnutí Zastupiteľstva TSK, ktoré sa konalo v januári 2018 a na ktorom boli do funkcie menovaní podpredsedovia samosprávneho kraja, následne na základe štatútu menovaní za členov komisie.

Na základe zasadnutia Komisie pre udeľovanie Ceny TSK zo dňa 2. marca 2018 bolo Zastupiteľstvu Trenčianskeho samosprávneho kraja odporučené udeliť Cenu TSK za rok 2017 trom jednotlivcom a jednému kolektívu. Keďže ide o historicky prvé udeľovanie verejného uznania v podobe Ceny TSK, komisia sa mimoriadne rozhodla udeliť ocenenia 4 laureátom. Komisia odporučila Zastupiteľstvu TSK tento návrh schváliť na v poradí V. Zasadnutí Z TSK v pondelok 26. marca 2018 a cenu laureátom slávnostne udeliť v priebehu VI. Zasadnutia Z TSK v pondelok 14. mája 2018.

Komisia pre udeľovanie Ceny TSK odporučila Z TSK udeliť verejné uznanie TSK za rok 2017 v podobe Ceny TSK:

a) Michalovi Dobiašovi, nar. 21. septembra 1977 v Handlovej za mimoriadny prínos v oblasti reprezentácie regiónu Prievidza

Prievidzský poslanec a zakladateľ občianskeho združenia Spolu sme Prievidza Michal Dobiaš sa narodil 21. septembra 1977 v Handlovej, okres Prievidza. Dobrovoľné aktivity, s ktorými začal po skončení stredoškolského štúdia, mu vyniesli bohaté skúsenosti v oblasti riadenia a práce s deťmi a mládežou. Plne ich zúžitkoval pri tvorbe Koncepcie práce s deťmi a mládežou v meste Prievidza a príprave mnohých iných dokumentov, pod ktoré sa podpísal ako ich autor. V rokoch 2002-2003 využil svoju nadobudnutú prax v pozícii poradcu predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja pre oblasť práce s deťmi a mládežou. Od roku 2006 až dodnes je členom Rady pre deti a mládež ako poradného orgánu ministra školstva Slovenskej republiky.

Aktívne spolupracoval s Odborom komunikačnej stratégie a vzdelávania Úradu vlády SR pri kampani pred vstupom SR do Európskej únie či realizácii Komunikačnej stratégie pred vstupom SR do NATO. Práve za druhú spomínanú aktivitu si rodák z Handlovej vyslúžil striebornú plaketu Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky za svoj prínos pri zvyšovaní informovanosti verejnosti pred vstupom Slovenska do Organizácie Severoatlantickej zmluvy.

Z jeho nespočetných aktivít v prospech obyvateľov mesta Prievidza sa nedá nespomenúť terajšia publicistická činnosť, zameraná na prezentáciu regiónu a jeho krás. Ako autor dvoch mimoriadne vzácných publikácií, mapujúcich formou historických pohľadníc históriu i súčasnosť najväčšieho mesta na hornej Nitre a jeho okolia, poodhalil aj miesta dovtedy nepoznané či už zabudnuté. Unikátny obsah kníh skompletizoval obraz Prievidze od konca 19. do začiatku 20. storočia, a tak sa spomínané publikácie stali neodmysliteľnou súčasťou prezentovania metropoly hornej Nitry nielen doma, ale aj za hranicami Slovenska.

Neúnavná práca Michala Dobiaša na zveľaďovaní a zviditeľňovaní regiónu hornej Nitry i Trenčianskeho samosprávneho kraja vyústila okrem iného aj do vzniku občianskeho združenia Spolu sme Prievidza. K jeho založeniu ho inšpiroval život v meste Prievidza a snaha zlepšiť kvalitu života jeho obyvateľov. Viaceré úspešne realizované projekty tohto občianskeho združenia svojou troškou aj dnes prispievajú k spríjemneniu života i trávenia voľných chvíľ v metropole hornej Nitry, ukazujú jej jedinečnosť i možnosti, ktoré mesto Prievidza i jeho okolie ponúkajú nielen „domácom“, ale aj návštevníkom.

Návrh na ocenenie Michala Dobiaša Trenčianskemu samosprávnemu kraju predložila poslankyňa Zastupiteľstva Trenčianskeho samosprávneho kraja a zároveň riaditeľka Gymnázia V. B. Nedožerského v Prievidzi PaedDr. Eleonóra Porubcová.

b) Rudolfovi Dobiášovi, nar. 29. septembra 1934 v Dobrej pri Trenčíne – Dobrej za mimoriadny prínos v oblasti literárnej tvorby

Rudolf Dobiáš sa narodil 29. septembra 1934 v Dobrej pri Trenčíne. V súčasnej slovenskej literatúre má výnimočné postavenie – tak svojím životom, ako aj témami svojich kníh. Ako čerstvého maturanta na Gymnázium v Trenčíne ho v roku 1953 zatkli a neskôr odsúdili na 18 rokov väzenia za protištátnu činnosť. Sedem rokov strávil v tzv. nápravných zariadeniach – pracovných táborech na Jáchymovsku a v uránových baniach.

Jeho prvé literárne texty sú spojené s tvorbou pre deti a rozhlasovými hrami pre deti a mládež, ktorými sa dostal do povedomia poslucháčov v sedemdesiatych a najmä osemdesiatych rokoch. Je autorom viac ako 30 rozprávkových hier. V roku 1975 získal ocenenie za svoju prvú prozaickú zbierku poviedok Veľké biele vtáky a od roku 1976 pôsobil ako profesionálny spisovateľ. Napriek tragickej životnej skúsenosti má poézia Dobiáša a jeho rozprávky pre deti v sebe veľa hravosti, fantazijnosti a humorne odľahčeného pohľadu na detský svet.

Rudolf Dobiáš sa písaniu kníh začal venovať až po páde komunistického režimu v roku 1989. V nich stvárnil vlastnú väzenskú a gulagovskú skúsenosť a príbehy ľudí, ktorí sa rovnako ako on stali obeťami komunistického režimu. Vo svojej tvorbe priniesol obrazy politicky motivovaného násillia a tragických osudov ľudí jeho generácie. V knihách Temná zeleň, Tajní ľudia, Zvony a hroby či Znovuzrodenie vytvoril dramatický a sugestívny obraz temných stránok slovenského života v druhej polovici 20. storočia. Dobiášove "knihy z prítmnia" významne obohatili súčasnú slovenskú literatúru, nanovo zvýraznili jej humanistickú tradíciu. Na pokračovanie publikoval diela Triedni nepriatelia I. a II., ktoré predstavujú jeden z najkomplexnejších pohľadov na osudy jednotlivcov postihnutých bývalým režimom.

V rokoch 1990 - 1992 pracoval ako redaktor Slovenského denníka. Pôsobil v Konfederácii politických väzňov ako redaktor dvojmesačníka Naše svedectvo, bol člen v rozhlasových a televíznych radách a v Rade SR pre vysielanie a retransmisiu. V roku 2009 dostal Rudolf Dobiáš Prémium Literárneho fondu za pôvodnú literárnu tvorbu za básnickú zbierku Litánie k slobode. Fond výtvarných umení, Slovenská sekcia IBBY (Medzinárodná únia pre detskú knihu) a medzinárodný dom umenia pre deti Bibiana v novembri 2013 udelili Cenu Trojruža Rudolfovi Dobiášovi za súbor prozaických a rozhlasovo-dramatických diel, v ktorých sugestívnym spôsobom ochraňuje jedinečné citové i mravné hodnoty detského sveta. V januári 2014 Rudolfovi Dobiášovi udelil vtedajší prezident SR Ivan Gašparovič Pribinov kríž II. triedy za mimoriadne celoživotné úsilie pri obrane demokracie, ľudských práv a náboženských slobôd. V súčasnosti žije s manželkou v Dobrej, má dcéru, dvoch synov a päť vnúčat.

Návrh na ocenenie Rudolfa Dobiáša Trenčianskemu samosprávnemu kraju predložila Mgr. Daniela Čižmarová, riaditeľka Považského osvetového strediska v Považskej Bystrici.

c) Márii Jane Jablonskej, nar.14. septembra 1937 vo Svätom Jakube za výnimočné a dlhoročné pôsobenie na pozícii predsedníčky Krajskej organizácia Únie žien Slovenska v Trenčíne

Rodáčka zo Svätého Jakuba žije od roku 1958 v Trenčíne. Pôsobila ako pedagogička slovenského jazyka, literatúry a telocviku na viacerých stredných školách v krajskom meste, medzi ktoré patrí Stredná zdravotnícka škola i Gymnázium Ľudovíta Štúra. Študentom vštepovala najmä lásku k Slovensku. Podieľala sa tvorbe viacerých učebníc. V roku 1997 jej bola udelená medaila sv. Gorazda za významný podiel na rozvoji výchovy, osvetu, miestnej a regionálnej kultúry, záujmového vzdelávania, umeleckej tvorby a interpretácie, ochrane, šírení a prezentácii národného a kresťanského kultúrneho dedičstva v Slovenskej republike i v zahraničí. V roku 2011 v krajskom kole súťaže Výnimočné ženy Slovenska získala osobitné ocenenie za špeciálny prínos v regióne. Ako jediná delegátka slovenského skautingu sa zúčastnila na viacerých konferenciách v zahraničí. Dodnes chodí pani Mária Jana Jablonská prednášať na semináre Akadémie tretieho veku v Trenčíne, kde medzi seniormi šíri pozitívnu energiu a stará sa o ich duchovnú kondíciu. Je tiež zakladajúcou členkou Jednoty dôchodcov v Trenčíne, v ktorej pôsobí dodnes.

S dušou pedagóga je spojená aj duša umelca – básnika. Prvú básnickú zbierku vydala v roku 2001 vlastným nákladom pod názvom Podoby lásky. V roku 2003 vydala druhú zbierku básní S klaunom za ruku a v roku 2005 Dotyky s časom. Svoju ostatnú básnickú zbierku vydala v roku 2008 pod názvom Pocta životu. Jej spolupracovníkom pri vydávaní poézie bol lekár a výtvarník Július Činčár, ktorý všetky zbierky ilustroval. Je členkou Spolku slovenských spisovateľov. Ako predsedníčka Krajskej pobočky Únie žien Slovenska sa snaží o kultivovanie kultúrneho života v meste Trenčín a v Trenčianskom kraji. Obohacuje kultúrne povedomie občanov Trenčianskeho kraja.

Absolvent Strednej zdravotníckej školy v Trenčíne Vladimír Svitok napísal: „Naša Janka výrazne ovplyvnila náš charakterový a morálny vývoj nielen počas štúdia. Morálnu a etickú hodnotu vštíepila do nás na celý život.“

Na Cenu Zastupiteľstva Trenčianskeho samosprávneho kraja odporučili Máriu Janu Jablonskú: Eva Kulhánková, riaditeľka Základnej umeleckej školy Trenčín, Tatiana Vidékyová, predsedníčka Základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska Trenčín, Terézia Drobná, predsedníčka rady Akadémie tretieho veku Trenčín, Marta Šajbidorová, bývalá prednostka Okresného úradu Trenčín a bývalá vedúca odboru kultúry TSK, Jozef Žiška, bývalý primátor mesta Trenčín, Ľudmila Závadská, krajská podpredsedníčka Únie žien Slovenska, Margita Ivaničková, tajomníčka trenčianskej odbočky Spolku slovenských spisovateľov a bývalí študenti pani Jablonskej.

d) kolektívu Hematologicko-transfúzneho oddelenia Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici so vznikom v roku 1987 za výnimočné zásluhy v oblasti darcovstva krvi v považskobystrickom regióne

Hematologicko-transfúzne oddelenie Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici si v začiatkom roka 2017 pripomenulo významné výročie – 30 rokov od svojho vzniku. Presne toľko času uplynulo odvtedy, čo prvý darca venoval vzácnu a nenahraditeľnú ľudskú tekutinu na výrobu transfúzie práve na tomto oddelení. Odvtedy prešlo oddelenie mnohými zmenami, pribudlo nové moderné technické vybavenie a pod šikovnými rukami zdravotníckeho personálu sa vystriedalo viac ako 90 tisíc darcov.

Pre prvých darcov otvorilo hematologicko-transfúzne oddelenie svoje brány presne 13. januára 1987. V tento deň darovalo svoju krv sedem zdravotníkov a 29 pracovníkov Považských strojární. Vďaka vytvoreniu hematologicko-transfúzneho oddelenia už viac nemuseli darcovia z Považskej Bystrice a blízkeho okolia za týmto účelom dochádzať do Ilavy. Vtedajšou primárkou oddelenia bola Oľga Grznárová.

S pribúdajúcimi modernými prístrojmi sa sprísňovali aj pravidlá odberu krvi, ktoré určovali nové smernice a nariadenia. Oddelenie sa muselo prispôbiť a spĺňať nielen zákonné požiadavky, ale neskôr aj európske normy. Kontrolu nad dodržiavaním zákonov a noriem zabezpečoval Štátny ústav pre kontrolu liečiv.

Všetky zmeny, ktorými počas 30 rokov existencie oddelenie prešlo, realizoval kolektív zdravotníckeho personálu. Tak, ako sa menilo technické vybavenie, menil sa aj kolektív pracovníkov. Spoločne však svojou odbornosťou a zodpovedným prístupom k práci pomáhali a každodenne pomáhajú pri záchrane ľudských životov. K vykonávaniu svojho povolania pristupujú s nadšením a ochotou, za čo si zaslúžia uznanie nás všetkých. Krédom pracovníkov Hematologicko-transfúzneho oddelenia Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici pod vedením primárky Marty Kaveckej je pracovať s ľuďmi ľudsky a s odobratou krvou čo najbezpečnejšie.

Návrh na ocenenie Hematologicko-transfúzneho oddelenia Nemocnice s poliklinikou v Považskej Bystrici Trenčianskemu samosprávnemu kraju predložila zástupkyňa novinárskej obce z Považskej Bystrice Miluša Kollárová.